

Sygn. akt I UK 309/14

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania I.Ś.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
z udziałem zainteresowanego Zespołu Szkół Społecznych im. [...] w K.
o wysokość podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej i zainteresowanego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w [...] w [...]
z dnia 13 lutego 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Ubezpieczona – I.Ś. - wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 lutego 2014 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.), przez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie i uznanie, że wynagrodzenie pobierane przez ubezpieczoną z tytułu wykonywania funkcji dyrektora administracyjno-finansowego powinno podlegać uwzględnieniu w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2010 r. do listopada

2011 r.; naruszenie prawa materialnego tj. art. 60 k.c. oraz art. 65 § 2 k.c., przez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że z racji wykonywania przez ubezpieczoną na rzecz zainteresowanego za wynagrodzeniem pracy dyrektora administracyjno-finansowego doszło pomiędzy ubezpieczoną i zainteresowanym do zawarcia umowy o świadczenie usług w rozumieniu art. 750 k.c., podczas gdy w sprawie nie zostały złożone zgodne oświadczenia woli tych podmiotów, zaś wykonywanie przez ubezpieczoną funkcji dyrektora wynikało ze statutowych zasad funkcjonowania zainteresowanego określonych przez jego organ prowadzący będący stowarzyszeniem; art. 12 Konstytucji oraz art. 1 ust. 1 i 2 i art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.), przez jego błędną wykładnię i nieuznanie, że organ prowadzący zainteresowanego, będący stowarzyszeniem ([...] w K.), posiadał prawo do ustalenia w jego uchwałach szczególnych zasad wykonywania przez ubezpieczoną funkcji dyrektora administracyjno-finansowego i wynagrodzenia za wykonywanie tej funkcji, które wykluczały zawarcie z ubezpieczoną umowy cywilnoprawnej.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniając ją koniecznością rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu 389⁹ § 1 k.p.c., wskazując, że „na tle stanu faktycznego przedmiotowej sprawy koniecznym jest bowiem ustalenie tego czy art. 8 ust 2a ustawy systemowej znajduje zastosowanie już w momencie wykonywania przez ubezpieczonego na rzecz pracodawcy pracy za wynagrodzeniem, której to pracy specyfika odpowiada charakterowi prawnemu umowy o świadczeniu usług w rozumieniu art. 750 k.c., czy też przepis ten znajduje zastosowanie tylko i wyłącznie wówczas, gdy pomiędzy pracodawcą a pracownikiem dochodzi do zawarcia takiej umowy, a więc zostaną złożone zgodne oświadczenia woli stron w rozumieniu art. 60 k.c. i art. 65 § 2 k.c.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Musi więc ono pozostawać w związku ze sprawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003).

Należy też wskazać, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego nie może się sprowadzać do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 grudnia 2004 r., I UK 187/04, niepubl.; z 16 marca 2009 r., III UK 90/08, LEX nr 707909; z 25 stycznia 2012 r., II UK 232/11, LEX nr 1215437; z 14 marca 2012 r., I PK 185/1, LEX nr 1214540).

W tym kontekście odpowiedź na pytanie postawione przez skarżącego nie nasyca trudności interpretacyjnych - art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych znajduje zastosowanie od dnia

rozpoczęcia wykonywania przez usługobiorcę na rzecz usługodawcy pracy za wynagrodzeniem, jeśli do zawarcia umowy doszło w sposób dorozumiany.

W istocie problem podnoszony przez skarżącego dotyczy innej kwestii, bowiem stoi on na stanowisku, że nie doszło do zawarcia umowy o świadczenie usług, gdyż wolą prowadzącego szkołę niepubliczną stowarzyszenia było, aby z dyrektorem szkoły nie zawierać żadnej umowy oraz że „zasady funkcjonowania (prawa i obowiązki) określała zatem uchwała tego stowarzyszenia powołująca dyrektora oraz wewnętrzne regulacje dotyczące funkcjonowania Zespołu”. Innymi słowy, współpraca z ubezpieczoną miała się odbywać poza jakimkolwiek stosunkiem zobowiązaniowym.

Pogląd taki jest w sposób oczywisty nieuprawniony w świetle przepisów Kodeksu cywilnego. Zobowiązanie definiuje się powszechnie jako stosunek prawny, polegający na tym, że jedna osoba (wierzyciel) jest uprawniona do żądania spełnienia świadczenia, natomiast druga (dłużnik) obowiązana jest to świadczenie spełnić. Uprawnienie wierzyciela określa się jako wierzytelność, a obowiązek dłużnika jako dług (art. 353 § 1 k.c.). Z definicji umowy wzajemnej zawartej w art. 487 § 2 k.c. wynika, że umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej. W konsekwencji jeśli został wykreowany stosunek prawny, w którym obowiązkom jednej strony (wykonywanie obowiązków dyrektora administracyjno-finansowego szkoły niepublicznej) odpowiada obowiązek drugiej strony (zapłata wynagrodzenia za tę pracę), to zobowiązanie to odpowiada swą treścią umowie o świadczenie usług (art. 750 k.c.). Do zawarcia takiej umowy, tak jak i każdej umowy cywilnoprawnej, dla której nie zastrzeżono odpowiedniej formy pod rygorem nieważności, może dojść przez czynności konkludentne (art. 60 k.c.). Wykonywanie zaś usług przez usługobiorcę z jednej strony i z drugiej strony odbieranie tych usług przez usługodawcę i wypłacanie za nie wynagrodzenia stanowi zawarcie umowy o świadczenie usług przez złożenie zgodnych oświadczeń woli stron w sposób dorozumiany. Nie stoi temu na przeszkodzie brak świadomości stron co do prawotwórczego charakteru podjętych czynności prawnych, bowiem, stosownie do art. 56 k.c., czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz

również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów.

Takiemu pogładowi nie przeczy również samorządność stowarzyszeń (art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach). Oznacza ona bowiem swobodę w kształtowaniu struktury organizacyjnej, określania kryterium członkostwa, wyznaczania sobie zadań, przyjmowania dowolnych metod funkcjonowania, ale oczywiście w ramach obowiązującego prawa. Co więcej, art. 2 ust. 3 tej ustawy dopuszcza zatrudnianie przez stowarzyszenia pracowników, a więc nie wyklucza możliwości zawierania umów o pracę, umów zlecenia czy umów o dzieło, w tym również z członkami stowarzyszenia i członkami jego władz.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.